శ్రీ ర స్తు

వ్రతరత్నాకరము

ప్రథమ భాగము.

వినాయకవ్రతము

*ఆచమ్య = ఆచమనము చేసి.

శ్లో. శుక్లామ్బరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజం,
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయేత్సర్వ విఘ్నోపశాన్తయే.

†అయం ముహూర్తః సుముహూర్తోఽస్త్వితి భవన్తో మహాన్తోఽనుగృహ్ణన్తు = ఈముహూర్తము మంచి ముహూర్తమగుఁగాక యని పూజ్యు లగు పెద్ద లనుగ్రహింతురుగాక.

‡అయం ముహూర్తః సుముహూర్తోఽస్తు = ఈముహూర్తము శుభముహూర్త మగుఁగాక.

---

*కర్త ఆచమనము చేయవలసినది. పిదప నమస్కారము చేయవలసినది. పిడికిళ్లతో చెక్కిళ్లయందుఁ దాఁకవలసినది.

† ఈ వాక్యమును వ్రతముచేయువా రచ్చటనుండు బ్రాహ్మణోత్తములనడుగవలసినది.

‡ ఈవాక్యమును పురోహితుఁడు మొదలగు బ్రాహ్మణోత్తములు బదులిడవలసినది.

1. తదేవ లగ్నం సుదినం తదేవ తారాబలంచంద్రబలంతదేవ, విద్యాబలం దైవబలం తదేవ లక్ష్మీపతే తేఽంఘ్రియుగం స్మరామి. 2. యత్ర యోగేశ్వరః కృష్ణః యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః, తత్ర శ్రీర్విజయోభూతిర్ధ్రువానీతిః మతిర్మమ. 3. అనన్యాశ్చిన్తయన్తో మాం యేజనాః పర్యుపాసతే, తేషాం నిత్యాభియుక్తానాం యోగక్షేమంవహామ్యహమ్. 4. స్మృతేసకలకల్యాణభాజనంయత్రజాయతే, పురుషన్తమజంనిత్యం వ్రజామిశరణంహరిమ్. 5. సర్వదాసర్వకార్యేషు నాస్తి తేషామమఙ్గలం, యేషాం హృదిస్థో భగవాన్

1. ఓలక్ష్మీ దేవిభర్తా! నేను నీపాదములను ధ్యానించు చున్నాను. నీపాదములధ్యానించుటయే (నాకు) లగ్నము. అదే శుభదినము. అదియే తారాబలము. అదియే చంద్రబలము. అదియే విద్యాబలము. అదే దైవబలము. 2. ఎచ్చట యోగేశ్వరుఁడగు కృష్ణమూర్తియు, గాండీవధారియగు అర్జునుఁడును నున్నారో, అచ్చట సంపదయు జయమును, వైభవమును బాయకయుండును. 3. ఎవ రితరకార్యములనెల్ల విడిచి నన్నే ధ్యానించుచు, నన్నే యుపాసన చేయుచున్నారో, ఎల్లప్పుడు నాకు భక్తులైయుండువారి యోగక్షేమములను నేను విచారించుకొనుచున్నాను. (అని కృష్ణమూర్తి యర్జునునకుఁ జెప్పెను.) 4. స్మరించినమాత్రముననే సంపదల నొసఁగువాఁడును, సకలభూతముల లోపల నుండువాఁడును, పుట్టుక లేనివాఁడును, శాశ్వతుఁడును నైన విష్ణుమూర్తిని నేను శరణుచొచ్చు చున్నాను. 5-6. మేలులకెల్లనునికిపట్టును, నల్లఁగల్వవలె నల్లనైన వాఁడును, దుష్టులను బీడించువాఁడును నైన శ్రీకృష్ణమూర్తి నేమానవులు తమమనస్సులందుఁ దలఁచుచున్నారో, అట్టివారికిఁ

మఙ్గళాయతనం హరిః. 6. లాభ స్తేషాం జయ స్తేషాం కుత స్తేషాం పరాభవః, యేషామిన్దీవరశ్యామో హృదయస్థో జనార్దనః. 7. ఆపదామపహర్తారం దాతారం సర్వసమ్పదాం, లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయోభూయో నమామ్యహమ్.

వినాయకప్రార్థనా

సుముఖశ్చైకదన్తశ్చ కపిలో గజకర్ణకః, లమ్బోదరశ్చ వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః. ధూమకేతుర్గణాధ్యక్షః ఫాలచన్ద్రో గజాననః, వక్రతుణ్డః శూర్పకర్ణో హేరమ్బః స్కన్దపూర్వజః షోడశైతాని నామాని యః పఠేచ్ఛృణుయాదపి, విద్యారమ్భే వివాహే చ ప్రవేశే నిర్గమే తథా. సఙ్గ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్న

జెఱుపు గలుగదు. వారికి లాభమును గెల్పును గలుగునుగాని, వారికోటమియెక్కడిది? వారన్ని కార్యములందును జయమునే పొందుదురు. 7. ఇడుమలను దీర్చి యన్నికలుములనొసంగునట్టి జనప్రియుఁడయిన శ్రీరామమూర్తిని మాటిమాటికి మ్రొక్కుచున్నాను.

సుముఖ, ఏకదంత, కపిల, గజకర్ణక, లంబోదర, వికట, విఘ్నరాజ, గణాధిప, ధూమకేతు, గణాధ్యక్ష, ఫాలచంద్ర, గజానన, వక్రతుండ, శూర్పకర్ణ, హేరంబ, స్కందపూర్వజ అను పదునాఱు నామములను చదువ ప్రారంభించునప్పుడును, పెండ్లియందును, ఊరికిఁ బ్రయాణమై పోవునప్పుడును, ఊరినుండి మఱలివచ్చునప్పుడు, యుద్ధములకుఁ బోవునప్పుడును, మఱియనేక కార్యసమయంబులందును చదువువారికిని, వినువారికిని విఘ్నముగలుగదు. మఱియు వేల్పులుగూడఁ దమకోరినకార్య

స్తస్య న జాయతే. అభీప్సితార్థసిద్ధ్యర్థం పూజితో యస్సురై రపి, సర్వవిఘ్నచ్ఛిదే తస్మై శ్రీగణాధిపతయే నమః.

ఓం దైవీ గాయత్రీ ఛన్దః ప్రాణాయామే వినియోగః. ఓం భూః, ఓమ్ భువః, ఓగ్ం సువః, ఓమ్ మహః, ఓమ్ జనః, ఓమ్ తపః, ఓగ్ం సత్యం, ఓమ్ తత్ సవితుర్వరేణ్యం, భర్గో దేవస్య ధీమహి, ధియో యో నః ప్రచోదయాత్, ఓమాపో జ్యోతీరసోఽమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోమ్.

మమ ఉపాత్త సమస్తదురితక్షయద్వారా శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం శుభే శోభనే ముహూర్తే, అద్యబ్రహ్మణః ద్వితీయపరార్థే, శ్వేతవరాహకల్పే, వైవస్వత మన్వన్తరే, కలియుగే, ప్రథమపాదే, జమ్బూద్వీపే, భరతవర్షే, భరతఖణ్డే, శకాబ్దే, మేరోః, దక్షిణదిగ్భాగే...సమస్తదేవతా బ్రాహ్మణసన్నిధౌ, వర్తమానే, వ్యావహారికచాంద్ర మానేన ప్రభవాదిషష్టిసంవత్సరాణాం మధ్యే...నామసంవత్సరే... అయనే...ఋతౌ...మాసే...పక్షే, ...తిథౌ...వాసర యుక్తాయాం ఏవంగుణవిశేషణవిశిష్టాయామస్యాంశుభతిథౌ అస్మాకం సహకుటుంబానాం క్షేమస్థైర్యధైర్య విజయాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, ధర్మార్థకామమోక్ష చతుర్విధ ఫలపురుషార్థసిద్ధ్యర్థం, పుత్రపౌత్రాభివృద్ధ్యర్థం, ఇష్ట కామ్యార్థసిద్ధ్యర్థం, మనోవాఞ్ఛాఫలసిద్ధ్యర్థం, సమస్తదురితోప శాన్త్యర్థం, సమస్తమఙ్గళావాప్త్యర్థం, వరసిద్ధివినాయక దేవతా

ములు నెఱవేఱుటకై యేవిఘ్నేశుని బూజించిరో, అట్టి మహాత్ముడును సకలవిఘ్నములను బోగొట్టువాడును నైన మహాగణాధిపతికొఱకు నమస్కారము.

ముద్దిశ్య, వరసిద్ధివినాయక ప్రీత్యర్థం కల్పోక్తప్రకారేణ యావచ్ఛక్తి ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజాం కరిష్యే.*

ఆదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం గణాధిపతిపూజాం కరిష్యే, తదంగత్వేన కలశపూజాం కరిష్యే. †

కలశం గన్ధపుష్పాక్షతై రభ్యర్చ్య (కలశమునకు గంధపు బొట్లు పెట్టి అక్షతలద్ది లోపల నొక పుష్పము నుంచి;) తదుపరి హస్తం నిధాయ (ఆపాత్రమును చేతితో మూసిపెట్టి ఈ క్రింది మంత్రము నుచ్చరించి గంగాదిసకలతీర్థోదకములను కలశమునం దావాహనము చేయవలెను.)

1. కలశస్య ముఖే విష్ణుః కణ్ఠే రుద్రః సమాశ్రితః,మూలేతత్ర స్థితో బ్రహ్మా మధ్యేమాతృగణాస్స్మృతాః, 2. కుక్షౌతుసాగరాః సర్వే సప్తద్వీపా వసున్ధరా, ఋగ్వేదోఽథ యజుర్వేదః సామ వేదో హ్యథర్వణః. 3. అఙ్గైశ్చసహితాః సర్వే కలశామ్బుసమా

---

1. కలశముయొక్క పై భాగమున విష్ణువును, గొంతుకడరుద్రుం డును, అడుగున బ్రహ్మయు, నడుమ సప్తమాతృకలును, లోపల నేడుసముద్రములును, ఏడుద్వీపములును, భూమియు నున్నవి. 2. ఋగ్వేద, యజుర్వేద, సామవేద, అథర్వణవేదములును, శిక్షా వ్యాకరణ, ఛందో, నిరుక్త జ్యోతిషంబు లనెడి యాఱంగముల తోఁ గూడినవై కలశోదకము నాశ్రయించి యున్నవి. 3. పాప

---

* అని చెప్పి పంచపాత్రమునందలి నీటిని తాఁకవలయును.

† ఈ వ్రతము వినాయకవ్రతమే కనుక ఈ వ్రతమునందు మొదట వినాయకపూజ యనవసరము. తక్కిన వ్రతములయారంభమునందు గణపతి పూజ చేయవలెను.

శ్రితాః, ఆయాన్తు దేవపూజార్థం దురితక్షయకారకాః. 4. గఙ్గే చ యమునే చైవ గోదావరి సరస్వతి, నర్మదే సింధు కావేరి జలేఽస్మిన్ సన్నిధిం కురు.

మంత్రము—ఆపోవా ఇదగ్ం సర్వం విశ్వాభూతాన్యాపః ప్రాణావా ఆపః పశవఆపోన్నమాపోఽమృతమాపస్సమ్రాడాపో విరాడాపస్స్వరాడాపశ్ఛన్దాగ్ంస్యాపోజ్యోతీగ్ం ష్యాపోయజూగ్ం ష్యాపస్సత్యమాపస్సర్వా దేవతాఆపోభూర్భువస్సువరాపఓం.

కలశోదకేన పూజాద్రవ్యాణి దేవమణ్టప మాత్మానం సంప్రోక్ష్య=(కలశమందలిజలమును చేతిలోఁ బోసుకొని, పూజకొఱకయిన వస్తువులమీఁదను, దేవునిమందసమునందును తననెత్తినను జల్లుకొనవలసినది.)

గ ణా ధి ప తి పూ జ

గణానాంత్వాగణపతిగ్ం హవామహే కవిం కవీనాముపమశ్రవస్తమం జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత ఆనశ్శృణ్వన్నూతిభిస్సీదసాదనమ్—మహాగణాధిపతిం ధ్యాయామి. మహాగణాధిపతిం ఆవాహయామి.

మహాగణాధిపతయే ఆసనం సమర్పయామి.
,, అర్ఘ్యం సమర్పయామి.

ములనెల్లఁ బరిమార్చునట్టి యవి యెల్ల దేవపూజకొఱకు కలశమునందు వచ్చిచేరునుగాక 4. ఓగంగాదేవీ! ఓయమునాదేవీ! ఓగోదావరిదేవీ! ఓసరస్వతీదేవీ! ఓనర్మదాదేవీ! ఓసింధుదేవీ! ఓకావేరీదేవీ! మీరందఱీకలశంబునఁ జేరుదురుఁగాక.

మహాగణాధిపతయే పాద్యం సమర్పయామి.
,, ,, ఆచమనీయం ,,
,, ,, ఔపచారికస్నానం ,,
,, స్నానానన్తరం ఆచమనీయంసమర్పయామి.
,, వస్త్రార్థం అక్షతాన్ ,,
,, యజ్ఞోపవీతార్థం ,, ,,
,, గంధాన్ ధారయామి.

,,గంధస్యోపరి అలంకరణార్థం అక్షతాన్ సమర్పయామి. పుష్పైః పూజయామి. ఓంసుముఖాయ నమః, ఏకదన్తాయ నమః, కపిలాయ నమః, గజకర్ణికాయ నమః, లమ్బోదరాయ నమః, వికటాయ నమః, విఘ్నరాజాయ నమః, గణాధిపాయ నమః, ధూమకేతవే నమః, గణాధ్యక్షాయ నమః, ఫాలచంద్రాయ నమః, గజాననాయ నమః, వక్రతుండాయ నమః, శూర్పకర్ణాయ నమః, హేరమ్బాయ నమః, స్కందపూర్వజాయ నమః, మహాగణాధిపతయే నానావిధపరిమళపుష్పాణి సమర్పయామి. ధూపార్థం అక్షతాన్ సమర్పయామి.

మహాగణాధిపతయే దీపార్థం అక్షతాన్ సమర్పయామి. ఓం—యాత్, దేవసవితః ప్రసువ, సత్యం త్వర్తేన పరిషించామి అమృతమస్తు, అమృతోపస్తరణమసి, స్వాహా, ఓం ప్రాణాయ స్వాహా, ఓం అపానాయ స్వాహా, ఓం వ్యానాయ స్వాహా, ఓం ఉదానాయ స్వాహా, ఓం సమానాయ స్వాహా, ఓం బ్రహ్మణే స్వాహా, బ్రహ్మణిమ ఆత్మామృతత్వాయ. మహాగణాధిపతయే ...నివేదనం సమర్పయామి మహాగణాధిపతయే మధ్యేమధ్యే పానీయం సమర్పయామి, మహాగణాధిపతయే తాంబూలం

సమర్పయామి, మహాగణాధిపతయే నీరాజనం సమర్పయామి, నీరాజనానన్తరం ఆచమనీయం సమర్పయామి.

వక్రతుండ మహాకాయ కోటిసూర్యసమప్రభ, అవిఘ్నం కురు మే దేవ సర్వకార్యేషు సర్వదా. మహాగణాధిపతయే నమః. మంత్రపుష్పం సమర్పయామి. మహాగణాధిపతయే నమః, ఆత్మ ప్రదక్షిణనమస్కారాన్ సమర్పయామి. సర్వోపచారపూజాః సమర్పయామి. యస్య స్మృత్యాచ నామోక్త్యా తపః పూజా క్రియాదిషు, న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యో వన్దే త మచ్యుతం, మన్త్రహీనం క్రియాహీనం భక్తిహీనం గణాధిప, యత్పూజితం మయా దేవ పరిపూర్ణం తదస్తు తే. అనయా షోడశోపచారపూజయా భగవాన్ సర్వదేవాత్మకః శ్రీమహాగణాధిపతిః సుప్రసన్నో వరదో భవతు. (అని అక్షతలు పువ్వులతోఁ గూడ నీళ్లు విడువవలసినది) మమ ఇష్టకామ్యార్థఫలసిద్ధిరస్తు.

గణాధిపతిప్రసాదం శిరసా గృహ్ణామి (అని చెప్పి అక్షతలు పుష్పములు శిరస్సున ధరింపవలసినది.)

ఈ ప్రకారము ప్రతివ్రతమునకును మొదట వినాయకపూజ చేయవలయును.

తదంగత్వేన * (ఫలసిద్ధి వినాయక) ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం కరిష్యే.

---

*మన మేదేవత నుద్దేశించి వ్రతముఁ జేయఁబోవుచున్నామో, ఆదేవతా నామమును ప్రాణప్రతిష్ఠాపనమునందు ముందుగాఁ జేర్పవలయును. 'వరలక్ష్మీ దేవతాప్రాణప్రతిష్ఠాపనం, సరస్వతీదేవతాప్రాణప్రతిష్ఠాపనం' అని చెప్పవలయును.

ప్రాణప్రతిష్ఠాపనము

అస్య శ్రీ (వరసిద్ధివినాయక) ప్రాణప్రతిష్ఠాపన మహామన్త్రస్య, బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరా ఋషయః, ఋగ్యజుస్సామాథర్వాణి ఛందాంసి, ప్రాణశ్శక్తిః పరాదేవతా, హ్రాం బీజం, హ్రీం శక్తిః, హ్రూం కీలకమ్, మమ (వరసిద్ధివినాయక) ప్రాణప్రతిష్ఠాసిద్ధ్యర్థే జపే వినియోగః.

కరన్యాసము.	అంగన్యాసము.
హ్రాం అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హ్రాం హృదయాయ నమః
హ్రీం తర్జనీభ్యాం నమః	హ్రీం శిరసే స్వాహా
హ్రూం మధ్యమాభ్యాం నమః	హ్రూం శిఖాయై వషట్
హ్రైం అనామికాభ్యాం నమః	హ్రైం కవచాయ హుమ్ [ట్
హ్రౌం కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	హ్రౌం నేత్రత్రయాయ వౌషట్
హ్రః కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః	హ్రః అస్త్రాయ ఫట్

భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బన్ధః.

ధ్యానమ్

1. శ్లో. రక్తామ్భోధిస్థపోతోల్లసదరుణసరోజాధిరూఢా కరాబ్జైః
పాశంకోదణ్డమిక్షూద్భవమళిగుణమప్యఙ్కుశం పఞ్చబాణాన్.

---

1. రక్తసముద్రమునందుండు తెప్పలో వెలయుచున్న యెఱ్ఱదామరపువ్వునందుఁ గూర్చుండి, కమలములంబోలు తన చేతులయందుఁ పాశము, చెఱుకువిల్లు, తుమ్మెదలగుంపు, అంకుశము, ఐదుఁబాణములను, రక్తపూరితమైన పుఱ్ఱెను దాల్చినదియు, మూఁడునేత్రములచే వెలుఁగునదియు, గబ్బిగుబ్బలుగల

బిభ్రాణాసృక్కపాలం త్రినయనలసితా పీనవక్షోరుహాఢ్యా,
దేవీ బాలార్కవర్ణా భవతు సుఖకరీ ప్రాణశక్తిః పరా నః,
ప్రాం ప్రీం క్రోం య ర ల వ శ ష స హోమ్. ఓం (వర సిద్ధివినాయక) ప్రాణః మమ ప్రాణః (వరసిద్ధివినాయక) జీవః మమ జీవః వాఙ్మనఃశ్రోత్ర జిహ్వాఘ్రాణైః ఉచ్ఛ్వాసరూపేణ బహిరాగత్య, అస్మిన్ బింబే (అస్మిన్ కలశే) (అస్యాం ప్రతిమాయామ్) సుఖేన చరన్ తిష్ఠన్తు స్వాహా.

మంత్రము—అసునీతే పునరస్మాసు చక్షుః పునః ప్రాణమిహ నో ధేహి భోగమ్, జ్యోక్పశ్యేమ సూర్యముచ్చరన్తమను మతేమృడయానస్స్వస్తి, అమృతం వై ప్రాణా అమృతమాపః ప్రాణానేవ యథా స్థానముపహ్వాయతే.

శ్లో. [1]స్వామిన్ సర్వజగన్నాథ యావత్పూజావసానకం,
తావత్త్వం ప్రీతిభావేన (బింబేఽస్మిన్) సన్నిధిం కురు.

*ఆవాహితో భవ, స్థాపితో భవ, సుప్రసన్నో భవ, వరదో భవ, అవకుణ్ఠితో భవ, స్థిరాసనంకురు, ప్రసీద, ప్రసీద, ప్రసీద,

---

దియు, బాలసూర్యుని బోలునదియు నైన పరదేవత ప్రాణశక్తి మాకు సుఖం బొసంగునదియగుం గాక.

1. ఓ స్వామీ ! లోకములన్నిటికి రక్షకుఁడా! నేను జేయు పూజయగునంతవఱకు ఈబింబమునందు (లేక యీ ప్రతిమ యందు, లేక ఈకలశమునందు) సంతోషముతో నాకుఁ బ్రత్యక్షమై యుండుము.

---

* స్త్రీదేవత నుపాసించునప్పుడు "స్వామిని సర్వజగన్నాథే" అనియుం "ఆవాహితా భవ, స్థాపితాభవ, సుప్రసన్నా భవ, అవకుణ్ఠితా భవ" అనియుం అన్ని స్త్రీలింగముగాఁ జెప్పవలెను.

మంత్రము—ఆ త్వా వహన్తు హరయస్సచేతస శ్వేతై రశ్వైస్సహ కేతుమద్భిః, వాతాజవైర్బలవద్భిర్మనోజవై రాయాహి శీఘ్రం మమ హవ్యాయ శర్వోమ్.

(ఈమంత్రము చెప్పి అక్షతలు పుష్పములు తీసికొని ప్రతిమ శిరస్సున నుంచి చేతిని నెత్తినుంచవలెను) యత్కించిన్నివేదనం కుర్యాత్.

పిమ్మట అవసరనివేదనము (పండు బెల్లము మొదలగునవి.)

ప్రాణప్రతిష్ఠాపనవిధి సంపూర్ణము.

పూజాప్రారంభము

అథ వరసిద్ధివినాయకపూజావిధానమ్—

1\. శ్లో. భవసఞ్చితపాపౌఘవిధ్వంసనవిచక్షణం, విఘ్నాన్ధకారభాస్వన్తం విఘ్నరాజమహం భజే, ఏకదన్తం శూర్పకర్ణం గజవక్త్రం చతుర్భుజం, పాశాఙ్కుశధరం దేవం ధ్యాయేత్సిద్ధివినాయకమ్. ఉత్తమం గణనాథస్య వ్రతం సంపత్కరం శుభం,

---

1\. శ్రీవినాయకవ్రతము అన్ని వ్రతములలో మేలయినది కలిమి నొసంగునది, శుభముల నిచ్చునది గనుక, సంసారమునఁ జేర్చిన పాపరాసులను బోఁగొట్టుటయందు దిట్టరియు, సూర్యునివాడ్కి విఘ్నములనెడి చీఁకటిం బోఁగొట్టువాఁడును, ఒంటికొమ్ముఁగలవాఁడును, చేటచెవులవాఁడును, ఏనుఁగుమోమువాఁడును, నాలుగుచేతులవాఁడును, పాశము అంకుశము అను నాయుధం

భక్తాభీష్టప్రదం తస్మాద్ధ్యాయేత్తం విఘ్ననాయకమ్. ధ్యాయేద్గజాననం దేవం తప్తకాఞ్చనసన్నిభం, చతుర్భుజం మహాకాయం సర్వాభరణభూషితమ్.

శ్రీవరసిద్ధివినాయకం ధ్యాయామి

శ్లో. అత్రాగచ్ఛ జగద్వన్ద్య సురరాజార్చితేశ్వర,
అనాథనాథ సర్వజ్ఞ గౌరీగర్భసముద్భవ. 1

శ్రీవరసిద్ధివినాయకం ఆవాహయామి.

శ్లో. మౌక్తికైః పుష్యరాగైశ్చ నానారత్నైర్విరాజితం,
రత్నసింహాసనం చారు ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతామ్. 2

శ్రీవరసిద్ధివినాయకాయ ఆసనం సమర్పయామి.

బులను ధరించినవాఁడును, భక్తులకోరికల నొసఁగువాఁడును, బంగారుచాయగలవాఁడును, గొప్ప మేనుఁగలవాఁడును సకల భూషణములఁ దాల్చినవాఁడు నైన వరసిద్ధివినాయకుని నేను మనసున ధ్యానించుచున్నాను.

1. లోకములచే పొగడఁదగినవాఁడవు, ఇంద్రాదిదేవతలచే పూజింపఁ బడినవాఁడవు, దిక్కులేనివారికి దిక్కువు, అన్నిటిని దెలిసినవాఁడవు, పార్వతీదేవికిఁ బుత్త్రుఁడవునైన ఓసిద్ధివినాయకా! నిన్ను (ఈబింబమునందు) ఆవాహనము చేయుచున్నాను.

2. ఓవినాయకా ! ముత్యములు పుష్యరాగములు నీలములు పచ్చలు వజ్రములు గోమేధికములు మొదలగు మణులుచెక్కిన సొగసైన ఆసనము నొసఁగుచున్నాను. దీనిని నాప్రీతికై కైకొనుము.

శ్లో. గౌరీపుత్త్ర నమ స్తేఽస్తు శఙ్కరప్రియనందన,
గృహాణార్ఘ్యం మయా దత్తం గన్ధపుష్పాక్షతైర్యుతమ్. 1
శ్రీవరసిద్ధివినాయకాయ అర్ఘ్యం సమర్పయామి,

శ్లో. గజవక్త్ర నమ స్తేఽస్తు సర్వాభీష్టప్రదాయక,
భక్త్యా పాద్యం మయా దత్తం గృహాణ ద్విరదానన. 2
శ్రీవరసిద్ధివినాయకాయ పాద్యం సమర్పయామి.

శ్లో. అనాథనాథ సర్వజ్ఞ గీర్వాణవరపూజిత,
గృహాణాచమనం దేవ తుభ్యం దత్తం మయా ప్రభో. 3
శ్రీవరసిద్ధివినాయకాయ ఆచమనీయం సమర్పయామి.

శ్లో. దధిక్షీరసమాయుక్తం మధ్వాజ్యేన సమన్వితం,
మధుపర్కం గృహాణేదం గజవక్త్ర నమోస్తు తే. 4
శ్రీవరసిద్ధివినాయకాయ మధుపర్కం సమర్పయామి.

---

1. ఓపార్వతీపరమేశ్వరులముద్దుబిడ్డఁడా! నీకు మ్రొక్కెదను, గంధము, పువ్వులు, అక్షతలతోఁ గూడినయర్ఘ్యము (చేతులకు నీళ్లను) నొసఁగెదను. గ్రహింపుము. 2. ఓసకలజనులకోర్కెల నొసఁగు గజముఖుఁడా! నీకు నమస్కరించెదను. నేను భక్తితో నొసఁగినపాద్యమును (కాళ్లకునీళ్లను) గ్రహింపుము. 3. దిక్కులేనివారికి ప్రాపా, సర్వము నెఱిఁగినవాఁడా! దేవతాశ్రేష్ఠులచే పూజితుఁడా! ఓప్రభూ! ఓదేవా! నేనాచమనీయమునిచ్చెదను. పుచ్చుకొనుము. 4. ఓయేనుఁగుమోముదేవరా! నీకు నమస్కారము. ఆవుపాలు పెరుగు నెయ్యి తేనెలతోఁ గూడిన మధుపర్కము నొసఁగుచున్నాను. దీనిం బుచ్చుకొనుము.

శ్లో. స్నానం పఞ్చామృతై ర్దేవ గృహాణ గణనాయక,
అనాథనాథ సర్వజ్ఞ గీర్వాణగణపూజిత. 1
శ్రీవరసిద్ధివినాయకాయ *పఞ్చామృతస్నానం
సమర్పయామి

1. పాలు—ఆప్యాయస్వ సమేతు తే విశ్వత స్సోమ వృష్ణియం, భవా వాజస్య సంగథే, శ్రీ...నాయకం, క్షీరేణ స్నపయామి.

2. పెరుగు—దధిక్రావ్ణో అకారిషం జిష్ణో రశ్వస్య వాజినః, సురభినో ముఖాకర త్ప్రణ ఆయూగ్ంషి తారిషత్ (శ్రీనా... యకం) దధ్నా స్నపయామి.

3. నెయ్యి—శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజోఽసి దేవోవస్సవి తోత్పునాత్వచ్ఛిద్రేణ పవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్య రశ్మిభిః శ్రీవర...యకం ఆజ్యేన స్నపయామి.

4. తేనె—మధు వాతా ఋతాయతే మధు క్షరన్తి సింధవః, మాధ్వీర్నస్సన్త్వోషధీః. శ్రీవర...యకం మధునా స్నపయామి.

1. దీనులఁ బోషించువాఁడవు, సర్వజ్ఞుఁడవు, దేవతలచేఁ బూజింపఁబడువాఁడవు నైన గణనాయకుఁడా! పంచామృతములచే నీకు స్నానముచేయించెద అనుగ్రహింపుము.

---

*పంచ అమృతములచే స్నానముచేయుట యనఁగా; ఆవుపాలు, పెరుగు, నెయ్యి, తేనె లేక పంచదార, ఫలోదకము ఇవి పంచామృతము లనఁబడును. వీనితో నభిషేకము చేయునప్పుడు ఈ క్రిందిమంత్రములను గూడఁ జెప్పుట కలదు.

లేక, పంచదార—స్వాదుః పవస్వ దివ్యాయ జన్మనే స్వాదు రిన్ద్రాయ సుహవే తు నామ్నే స్వాదుర్మిత్రాయ వరుణాయ వా యవే బృహస్పతయే మధుమాగ్ం అదాభ్యః=(శ్రీవర...య కం) శర్కరయా స్నపయామి.

ఫలోదకము—యాః ఫలినీర్యా అఫలా అపుష్పా యాశ్చ పుష్పిణీః బృహస్పతిప్రసూతాస్తా నో ముఞ్చన్త్వగ్ంహసః = (శ్రీవర...యకం)ఫలోదకేన స్నపయామి.

1. శ్లో. గంగాదిసర్వతీర్థేభ్య ఆహృతైరమలైర్జలైః,
స్నానం కురుష్వ భగవన్నుమాపుత్త్ర నమోఽస్తు తే.
శ్రీవరసిద్ధి...కం శుద్ధోదకస్నానం కారయామి.

మంత్రము—ఆపోహిష్ఠామయోభువః, తాన ఊర్జే దధా తన, మహేరణాయ చక్షసే, యో వశ్శివతమో రసః, తస్య భాజయతే హనః, ఉశతీరివ మాతరః, తస్మా అరంగమామవః 'యస్య క్షయాయ జిన్వథ' ఆపో జనయథా చ నః.

2. శ్లో. రక్తవస్త్రద్వయం చారు దేవయోగ్యం చ మఙ్గళం,
శుభప్రద గృహాణ త్వం లమ్బోదర హరాత్మజ.
శ్రీవర...య వస్త్రయుగ్మం సమర్పయామి.

మంత్రము—అభివస్త్రా సువసనాన్యర్షాభి ధేనోస్సుదుఘాః

1. ఓభగవంతుఁడా! ఓపార్వతీపుత్త్రుఁడా! నీకు నమస్కరించె దను. గంగానది మొదలగు పుణ్యతీర్థములన్నిటినుండి తెచ్చిన నిర్మలోదకములచే స్నానముచేయుము. 2. భక్తులకు మేలొసఁగు

* వైదికులు శ్లోకములతోఁ గ్రిందిమంత్రములను గూడ చెప్పెదరు. అట్లే అంకటయు తెలియవలెను.

పూయమానాః, అభిచన్ద్రాభ ర్తవేనో హిరణ్యోఽభ్యశ్వాన్ రథి నో దేవసోమ.

1. శ్లో. రాజతం బ్రహ్మసూత్రం చ కాఞ్చనం చోత్తరీయకం,
గృహాణ దేవ సర్వజ్ఞ భక్తానామిష్టదాయక.
శ్రీవర...య యజ్ఞోపవీతం సమర్పయామి

మంత్రము—యజ్ఞోపవీతం పరమం పవిత్రం ప్రజాపతేర్య త్సహజం పురస్తాత్, ఆయుష్యమగ్ర్యం ప్రతిముఞ్చ శుభ్రం యజ్ఞోపవీతం బలమస్తు తేజః.

2. శ్లో. చన్దనాగరు కర్పూర కస్తూరి కుఙ్కుమాన్వితం,
విలేపనం సురశ్రేష్ఠ ప్రీత్యర్థం ప్రతిగృహ్యతామ్.
శ్రీవర...యకం గంధాన్ ధారయామి.

మంత్రము—గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కరీషిణీం, ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం త్వామిహోపహ్వయే శ్రియమ్.

పెద్దబొజ్జగల ఓశివపుత్త్రా! దేవతలకు ధరింపదగినవి, చక్కని వియు నైన యీ మేటి యెఱ్ఱబట్టలను ధరింపుము.

1. సర్వము తెలిసినయో దేవా! భక్తులకోర్కుల నొసఁగు ఓగణాధిపా! రజతముతో నిర్మించినయజ్ఞోపవీతమును, బంగారు మయమైన యుత్తరీయమును గ్రహింపుము. 2. ఓ దేవతలలో శ్రేష్ఠుఁడా! కస్తూరి, కుంకుమపువ్వు మొదలగు సుగంధద్రవ్య ములు చేర్చిన గంధము పూసెదను స్వీకరింపుము.

1. శ్లో. అక్షతాన్ ధవళాన్ దివ్యాన్ శాలీయాం స్తణ్డులాన్శుభాన్,
గృహాణ పరమానన్ద శమ్భుపుత్ర నమోఽస్తు తే.

శ్రీవర...కాయ అలంకరణార్థం అక్షతాన్ సమర్పయామి.

మంత్రము—ఆయనే తే పరాయణేదూర్వారోహన్తు పుష్పిణీః,
హ్రదాశ్చ పుణ్డరీకాణి సముద్రస్య గృహా ఇమే.

2. శ్లో. సుగన్ధాని చ పుష్పాణి జాతీకున్దముఖాని చ,
ఏకవింశతిపత్రాణి సంగృహాణ నమోఽస్తు తే.

శ్రీవర...నాయకం పుష్పైః పూజయామి.

అథాంగపూజా:—

గణేశాయ నమః పాదౌ పూజయామి		(పాదములు)
ఏకదంతాయ నమః గుల్ఫౌ	,,	(మడిమలు)
శూర్పకర్ణాయ నమః జానునీ	,,	(మోకాళ్లు)
విఘ్నరాజాయ నమః జఙ్ఘే	,,	(పిక్కలు)
ఆఖువాహనాయనమః ఊరూ	,,	(తొడలు)
హేరమ్బాయనమః కటిం	,,	(పిఱుదు)
లంబోదరాయనమః ఉదరం	,,	(బొజ్జ)

1. ఎక్కువ యానంద మొసఁగునట్టి యో యీశ్వరుని పుత్త్రుఁడా! నీకు నమస్కారము. మంచిబియ్యముతోఁ జేసిన యక్షతల నొసఁగుచున్నాను గ్రహింపుము. ఓవినాయకా! సువాసనగలజాజులు, మొల్లలు మొదలగుపువ్వులతోను, ముఖ్యముగా ఇరువదియొక్కటి యగు ఆకులతోను బూజించెదను గ్రహింపుము. నీకు మ్రొక్కెదను.

గణనాథాయ నమః నాభిం పూజయామి (పొక్కిలి)
గణేశాయ నమః హృదయం ,, (రొమ్ము)
స్థూలకణ్ఠాయ నమః కణ్ఠం ,, (కంఠము)
స్కన్దాగ్రజాయ నమః స్కన్ధౌ ,, (మూపులు)
పాశహస్తాయ నమః హస్తౌ ,, (చేతులు)
గజవక్త్రాయ నమః వక్త్రం ,, (ముఖము)
విఘ్నహన్త్రే నమః నేత్రే ,, (కన్నులు)
శూర్పకర్ణాయ నమః కర్ణౌ ,, (చెవులు)
ఫాలచన్ద్రాయ నమః లలాటం ,, (నొసలు)
సర్వేశ్వరాయ నమః శిరః ,, (తల)
విఘ్నరాజాయ నమః

సర్వాణి అంగాని పూజయామి (అన్ని యంగములు)

అథ ఏకవింశతి పత్రపూజా.

(21 - ఆకులతోఁ జేయుపూజ)

సుముఖాయ నమః మాచీపత్రం పూజయామి (మాచిపత్రి)
గణాధిపాయ నమః బృహతీపత్రం ,, (వాకుడాకు)
ఉమాధిపాయ నమః బిల్వపత్రం ,, (బిల్వము)
గజాననాయ నమః దూర్వాయుగ్మం ,, (గరికె)
హరసూనవే నమః దత్తూరపత్రం ,, (ఉమ్మెత్త)
లంబోదరాయ నమః బదరీపత్రం ,, (రేఁగుఆకు)
గుహాగ్రజాయ నమః అపామార్గపత్రం ,, (ఉత్తరేణి)
గజకర్ణాయ నమః తులసీపత్రం ,, (తులసిదళములు)
ఏకదంతాయ నమః చూతపత్రం ,, (మామిడిఆకు)

వికటాయ నమః కరవీరపత్రం పూజయామి (గన్నేరు)
భిన్నదన్తాయ నమః విష్ణుక్రాన్తపత్రం ,, (విష్ణుక్రాంతము)
వటవే నమః దాడిమీపత్రం ,, (దానిమ్మాకు)
సర్వేశ్వరాయ నమః దేవదారుపత్రం ,, (దేవదారి ఆకు)
ఫాలచన్ద్రాయ నమః మరువకపత్రం ,, (మరువము)
హేరమ్బాయ నమః సిన్ధువారపత్రం ,, (వావిలాకు)
శూర్పకర్ణాయ నమః జాతీపత్రం ,, (జాజిఆకు)
సురాగ్రజాయ నమః గణకీపత్రం ,, (ఒకపత్రము)
ఇభవక్త్రాయ నమః శమీపత్రం ,, (జమ్మిపత్రి)
వినాయకాయ నమః అశ్వత్థపత్రం ,, (రావిపత్రి)
సురసేవితాయ నమః అర్జునపత్రం ,, (మద్దిఆకు)
కపిలాయ నమః అర్కపత్రం ,, (జిల్లేడాకు)
శ్రీగణేశ్వరాయ నమః ఏకవింశతిపత్రాణి) ,, (21-పత్రములు)

అష్టోత్తరశతనామావళిః

ప్రతినామమునకు కడపట "నమః" అని చేర్చవలయును.

ఓం గజాననాయ న	కృతినే	మహాబలాయ
గణాధ్యక్షాయ [మః	సుప్రదీపాయ 10	హేరమ్బాయ
విఘ్నరాజాయ	సుఖనిధయే	లమ్బజఠరాయ
వినాయకాయ	సురాధ్యక్షాయ	హ్రస్వగ్రీవాయ 20
ద్వైమాతురాయ	సురారిఘ్నాయ	మహోదరాయ
ద్విముఖాయ	మహాగణపతయే	మదోత్కటాయ
ప్రముఖాయ	మాన్యాయ	మహావీరాయ
సుముఖాయ	మహాకాలాయ	మన్త్రిణే

మఙ్గళస్వరాయ
ప్రమథాయ
ప్రథమాయ
ప్రాజ్ఞాయ
విఘ్నకర్త్రే
విఘ్నహన్త్రే
విశ్వనేత్రే
విరాట్పతయే
శ్రీపతయే
వాక్పతయే
శృంగారిణే
ఆశ్రితవత్సలాయ
శివప్రియాయ
శీఘ్రకారిణే
శాశ్వతాయ
బలాయ 40
బలోత్థితాయ
భవాత్మజాయ
పురాణపురుషాయ
పూష్ణే [ణే
పుష్కరోత్క్షిప్తవారి
అగ్రగణ్యాయ
అగ్రపూజ్యాయ
అగ్రగామినే

మన్త్రకృతే
చామీకరప్రభాయ
సర్వస్మై
సర్వోపాస్యాయ
సర్వకర్త్రే
సర్వనేత్రే
సర్వసిద్ధిప్రదాయ
సర్వసిద్ధయే
పఞ్చహస్తాయ
పార్వతీనన్దనాయ
ప్రభవే
కుమారగురవే 60
అక్షోభ్యాయ [య
కుఞ్జరాసురభఞ్జనా
ప్రమోదాత్తాయ
నాయ
మోదకప్రియాయ
కాన్తిమతే
ధృతిమతే
కామినే
కపిత్థపనసప్రియాయ
బ్రహ్మచారిణే
బ్రహ్మరూపిణే 70

బ్రహ్మవిద్యాదిదాన
భువే
జిష్ణవే
విష్ణుప్రియాయ
భక్తజీవితాయ
జితమన్మథాయ
ఐశ్వర్యకారణాయ
జ్యాయసే [య
యక్షకిన్నరసేవితా
గంగాసుతాయ
గణాధీశాయ 80
గమ్భీరనినదాయ
వటవే
అభీష్టవరదాయ
జ్యోతిషే
భక్తనిధయే
భావగమ్యాయ
మఙ్గళప్రదాయ
అవ్యక్తాయ [మాయ
అప్రాకృతపరాక్ర
సత్యధర్మిణే
సఖ్యే
సరసామ్బునిధయే
మహేశాయ

దివ్యాంగాయ [య	విష్వగ్దృశే 100	సర్వైశ్వర్య ప్రదా
మణికిఙ్కిణిమేఖలా	విశ్వరక్షాకృతే	య
సమస్తదేవతామూ	కల్యాణగురవే	ఆక్రాన్తచిదచిత్ప్ర
సహిష్ణవే [ర్తయే	ఉన్మత్తవేషాయ	భవే
సతతోత్థితాయ	అపరాజితే [రాయ	శ్రీవిఘ్నేశ్వరాయ
విఘాతకారిణే	సమస్తజగదాధా	నమః 108

శ్రీవర...య నమః, అష్టోత్తరశతనామపూజాం సమర్పయామి.

1. శ్లో. దశాఙ్గం గుగ్గులోపేతం సుగన్ధి సుమనోహరం,
ఉమాసుత నమస్తుభ్యం గృహాణ వరదో భవ.
శ్రీవర...య నమః ధూపమాఘ్రాపయామి.

మంత్రము—ధూరసి ధూర్వ ధూర్వన్తం ధూర్వతం యోఽస్మాన్ ధూర్వతి తం ధూర్వయం వయం ధూర్వామః.

2. శ్లో. సాజ్యం త్రివర్తిసంయుక్తం వహ్నినా ద్యోతితం మయా,
గృహాణ మఙ్గళం దీపమీశపుత్ర నమోస్తు తే.

శ్రీవర...య నః దీపం దర్శయామి.

మంత్రము—ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదోపఘ్నం నిరృతిం మమ,

---

1. ఓపార్వతీపుత్త్రా! నీకు నమస్కారము. పదియంగములు గలది, గుగ్గిలము వేయఁబడిన పరిమళముగలిగి మనస్సునకు సంతోషముచేయు ధూపము వేయుచున్నాను. పీల్చుము. నాకు వరంబుల నొసఁగుము.

2. ఓపరమేశ్వరునిపుత్త్రుఁడా! నీకు మ్రొక్కెదను. నేయిపోసి మూఁడువత్తులు వేసి వెలిఁగించిన మంగళదీపమును కైకొనుము.

పశూగ్ శ్చ మహ్యామావహా జీవనంచ దిశో దశ, మా నోహిగ్ం సీజ్జాతవేదో గామశ్వం పురుషం జగత్, అబిభ్రద్ఘ్ను ఆగ హిం త్రియా మా పరిపాలయ.

1 శ్లో. సుగంధాన్ సుకృతాంశ్చైవ మోదకాన్ ఘృతపాచితాన్,
నైవేద్యం గృహ్యతాం దేవ చణముద్గైః ప్రకల్పితాన్.

2 భక్ష్యం భోజ్యం చ లేహ్యం చ చోష్యం పానీయమేవ చ,
ఇదం గృహాణ నైవేద్యం మయా దత్తం వినాయక.

శ్రీవర...కాయ నమః మహానైవేద్యం సమర్పయామి.

*మంత్రము—దేవ సవితః ప్రసువ సత్యంత్వర్తేన పరిషించామి అమృతమస్తు అమృతోపస్తరణమసి స్వాహా, ఓంప్రాణాయ స్వాహా, అపానాయ స్వాహా, వ్యానాయ స్వాహా, ఉదానాయ స్వాహా, సమానాయ స్వాహా, బ్రహ్మణే స్వాహా.

2. మధ్యే మధ్యే పానీయం సమర్పయామి, హస్తప్రక్షాళనం సమర్పయామి, పాదప్రక్షాళనం సమర్పయామి, శుద్ధాచమనీయం సమర్పయామి.

శ్లో. పూగీఫలసమాయుక్తం నాగవల్లీదళైర్యుతం,
కర్పూరచూర్ణసంయుక్తం తాంబూలం ప్రతిగృహ్యతామ్.

శ్రీవర...స్వామినే నమః తామ్బూలం సమర్పయామి.

---

1. నేతియందుఁ బక్వముచేసిన సెనగపెసలపప్పు పూర్ణము పెట్టిన కుడుములను, మఱి యనేక భక్ష్యభోజ్యలేహ్య చోష్య పానీయాదులతోఁగూడిన మహానివేదన చేయుచున్నాను. ఓ వినాయకుఁడా! ఆరగింపుము.

దీనియర్థము ముందు వ్రాయఁబడినది.

1 శ్లో. సదానందద విఘ్నేశ పుష్కలాని ధనాని చ,
భూమ్యాం స్థితాని భగవన్ స్వీకురుష్వ వినాయక.
శ్రీవర...కాయ నమః సువర్ణపుష్పం సమర్పయామి.

2 శ్లో. ఘృతవర్తిసహస్రైశ్చ కర్పూరశకలైస్తథా,
నీరాజనం మయా దత్తం గృహాణ వరదో భవ.
శ్రీవర...కాయ నమః నీరాజనం దర్శయామి. నీరాజనానన్తరం ఆచమనీయం సమర్పయామి.

మం—హిరణ్యపాత్రం మధోః పూర్ణం దధాతిమధవ్యోసానీతి, ఏకధా బ్రహ్మణ ఉపహరతి ఏకధైవయజమాన ఆయుస్తేజో దధాతి.

అథ దూర్వాయుగ్మ (=గరికెపోచలు) పూజా.

గణాధిపాయ నమః దూర్వాయుగ్మం పూజయామి "దూర్వాయుగ్మం పూజయామి" అని ప్రతినామమువెంబడిఁ జెప్ప వలయును.

గణాధిపాయ నమః	సర్వసిద్ధిప్రదాయ నమః
ఉమాపుత్రాయ నమః	ఏకదన్తాయ నమః
ఆఖువాహనాయ నమః	ఇభవక్త్రాయ నమః
వినాయకాయ నమః	మూషకవాహనాయ నమః
ఈశపుత్రాయ నమః	కుమారగురవే నమః

దూర్వాయుగ్మపూజా సమాప్తా.

---

1 సత్పురుషులకు సంతోషముగలిగించు ఓ వినాయకా! విఘ్నేశా! భూమియందున్న యావద్ధనములను గ్రహింపుము.

2 ఓవిఘ్నేశా! వేయి నేతిలోముంచినవత్తులును, అనేక కర్పూరపుఁ దునుకలును నుంచి వెలిఁగించిన నీరాజనమును గ్రహింపుము.

1 శ్లో. గణాధిప నమస్తేఽస్తు ఉమాపుత్రాఘనాశన,
వినాయకేశతనయ సర్వసిద్ధిప్రదాయక.
ఏకదన్తైకవదన తథా మూషకవాహన,
కుమారగురవే తుభ్యమర్పయామి సుమాఞ్జలిమ్.*
శ్రీవర...కాయ నమః మంత్రపుష్పం సమర్పయామి.

2 శ్లో. ప్రదక్షిణం కరిష్యామి సతతం మోదకప్రియ,
నమస్తే విఘ్నరాజాయ నమస్తే విఘ్ననాశన.
శ్రీవర...కాయనమః ఆత్మప్రదక్షిణనమస్కారాంత్సమర్పయామి.

3. శ్లో. అర్ఘ్యం గృహాణ హేరమ్బ సర్వభద్రప్రదాయక,
గన్ధపుష్పాక్షతైర్యుక్తం పాత్రస్థం పాపనాశన. †
శ్రీవర...కాయ నమః పునరర్ఘ్యం సమర్పయామి.

---

1 ఓగణాధిపా! పార్వతికిఁ బుత్త్రుఁడా! పాపముల నాశనము చేయువాఁడా! పరమేశుని పుత్త్రుఁడా! అన్నికోరికల నొసఁగు వాఁడా! ఒంటికొమ్మువాఁడా! ఏకవదనుఁడా! మూషకము నెక్కువాఁడా! కుమారుని యన్నయగువాఁడా! నీకు మంత్రపుష్పము నర్పించుచున్నాను. 2 కుడుములందుఁ బ్రియుఁడా! విఘ్నములఁబోగొట్టువాఁడా! ఎల్లప్పుడు నీకుఁ బ్రదక్షిణనమస్కారములు చేయుచున్నాను. 3 అందఱికి మేలొసఁగువాఁడవు. పాపములఁ బోఁగొట్టువాఁడవు నైనవినాయకా! గంధపుష్పాక్షతలతోఁ గూడినపాత్రమునందున్న యర్ఘ్యమును గ్రహింపుము.

---

* ఇక్కడ మంత్రపుష్పము చెప్పవచ్చును. ఆమంత్రములు మంత్రపుష్పము అను గ్రంథమునుండి తెలియవలెను.

† (ఇట్లు 3-౪-లా దానికంటె హెచ్చుమాఱు లీ శ్లోకమునుచెప్పి యర్ఘ్యమును విడువవలయును.

1 శ్లో. యం బ్రహ్మవేదాన్తవిదో వదన్తి పరం ప్రధానం పురుషం తథాన్యే, విశ్వోద్గతేః కారణమీశ్వరం వా తస్మై నమో విఘ్నవినాయకాయ.

2 శ్లో. నమస్తుభ్యం గణేశాన నమస్తే విఘ్ననాశన,
ఈప్సితం మే వరం దేహి పరత్ర చ పరాం గతిమ్.

3 శ్లో. వినాయక నమస్తుభ్యం సతతం మోదకప్రియ,
నిర్విఘ్నం కురు మే దేవ సర్వకార్యేషు సర్వదా.

ఇతి ప్రార్థనా=అని వినాయకునిఁ బ్రార్థనచేయవలయును.

వాయనదానము.

శ్లో. గణేశః ప్రతిగృహ్ణాతు గణేశో వై దదాతి చ,
గణేశస్తారకోభాభ్యాం గణేశాయ నమో నమః.

(ఈ వాక్యమును వాయనమిచ్చువాఁడు చెప్పవలెను)

దేవస్య త్వా సవితుః ప్రసవే అశ్వినోర్బాహుభ్యాంపూష్ణో హస్తాభ్యామాదదే—ఈ మంత్రమును వాయనము పుచ్చుకొను వారు చెప్పవలెను.

---

1 వేదాంతులు వినాయకుని బ్రహ్మమనియు, మఱికొందఱు ప్రపంచముయొక్కయుత్పత్తికి కారణభూతుఁడైన ప్రధాన పురుషుఁడనియుఁ జెప్పుదురు. అట్టివినాయకుని నమస్కరించు చున్నాను. 2 ఓగణాధిపా! విఘ్నములఁ బోఁగొట్టువాఁడా! నీకు మ్రొక్కుచున్నాను. నాకుఁ గోరినకోర్కులను, పరలోకమున నుత్తమగతి నొసఁగుము. 3 ఎల్లపుడు కుడుములందుఁ బ్రియమైనవాఁడ వగు ఓ వినాయకా! నీకు నమస్కారము.

1 వినాయకస్య ప్రతిమాం వస్త్రయుగ్మసమన్వితాం,
తుభ్యం దాస్యామి విప్రేన్ద్ర యథోక్తఫలదో భవ.

2 ప్రసీద దేవదేవేశ ప్రసీద గణనాయక, ప్రదక్షిణం కరోమీశపుత్ర విఘ్నేశ సర్వదా, ప్రదక్షిణం కరోమి త్వా మమ త్వం సన్నిధౌ భవ.

3 యాని కాని చ పాపాని జన్మాన్తరకృతాని చ,
తాని తాని ప్రణశ్యన్తి ప్రదక్షిణపదేపదే.

4 పాపోఽహం పాపకర్మాహం పాపాత్మా పాపసమ్భవః,
త్రాహి మాం కృపయా దేవ శరణాగతవత్సల.

ఓదేవా! నీవెల్లప్పుడు నాకార్యములను విఘ్నములు లేకుండ ననుకూలము చేయుము.

1 ఓబ్రాహ్మణోత్తమా! ధోవతులజోడుతోఁగూడ వినాయకుని ప్రతిమను నీకు నొసఁగుచున్నాను. శాస్త్రోక్తమైన ఫలము నొసఁగుము. [ఈశ్లోకమును జెప్పి వినాయకుని ప్రతిమాదానము చేయవలయును.] 2 ఓ దేవదేవా! నాయం దనుగ్రహింపుము. పరమేశ్వరుని పుత్త్రుఁడా! ఓగణనాథా! నీకుఁ బ్రదక్షిణం బొనర్చెదను. నాకుఁ బ్రత్యక్షమగుము. 3 నేను జన్మజన్మములందుఁ జేసిన పాపకర్మంబు లన్నియుఁ బ్రదక్షిణము చేయు నొక్కొక్కయడుగునను దొలఁగుచున్నవి. 4 నేను పాపుఁడను, పాపపుఁబనులు సేయువాఁడను, పాపబుద్ధిగలవాఁడను, పాపముల కునికియైయుండువాఁడను. ఓదేవా! శరణుచొచ్చినవారిని కాపాడువాఁడా! నన్నుఁ గృపతోఁ గాపాడుము.

అన్యథా శరణం నాస్తి త్వమేవ శరణం మమ,
తస్మాత్కారుణ్యభావేన రక్షరక్ష వినాయక.

తా. నీవు తక్క నాకు వేఱుదిక్కులేదు. కావున వినాయకా! నన్ను దయతోఁ బలుమాఱు గాపాడుము (అని ప్రదక్షిణ నమస్కారములఁ జేయవలెను.)

పూజావిధానం సంపూర్ణమ్.

కథా ప్రారంభము

శ్లో. ఆసీత్పురా చన్ద్రవంశే రాజా ధర్మ ఇతి శ్రుతః, స్వరాజ్యా ద్దైవయోగేన జ్ఞాతిభిః కుటిలైర్హృతే. 1. అనుజై ర్భార్యయా సార్ధం జగామ గహనం వనం, బహువృక్షసమాకీర్ణం నానామృగసమన్వితమ్. 2. బహుపక్షికులోపేతం వ్యాఘ్ర భల్లూకసఙ్కులమ్,

తా. పూర్వము చంద్రవంశమున ధర్మరాజని ప్రసిద్ధికెక్కిన నృపాలుండుండెను. అతఁడు తన గ్రహచారము చాలమిచేతఁ దన రాజ్యమును దాయాదు లపహరింపఁగా తమ్ములును భార్యయుఁగూడి పెక్కు వృక్షములతోఁగూడి పెక్కుపక్షులును, పులులు, ఎలుఁగుబంట్లు మొదలగు బహుభీకరమృగంబులు గలిగి చొరనలవికాకయున్న వనమును బ్రవేశించెను.

తత్రతత్ర సమావిష్టా మునయో బ్రహ్మవాదినః. 3. ఆదిత్య సన్నిభాః సర్వే సర్వే వహ్నిసమప్రభాః, తేజోమణ్డలసఙ్కాశా వాయుపర్ణామ్బుభక్షకాః. 4. అగ్నిహోత్రరతా నిత్యమతిథీ

నాం చ వ్రాజకాః, ఊర్ధ్వబాహూనిరాలమ్బాః సర్వే ముని గణా స్తథా. ౫. తాం పశ్యన్ ధర్మరాజోఽపి సంభ్రమేణ సమన్వితః. సూతాశ్రమం సమాసాద్య సూతం దృష్ట్వా ససంభ్రమః. 6. నత్వా చ భార్యయా సార్ధమనుజైః సముపావిశత్.

తా. ఆవనమునం దచ్చటచ్చట బ్రహ్మవాదులయిన మునులు కూర్చుండియుండిరి. వారందఱు సూర్యుని, అగ్నిని బోలిన కాంతిగలవారును, వెలుఁగుల రాశింబోలినవారును, గాలియు ఆకలములు నీరుమాత్రమే యాహారముగాఁ గలవారును, ఎల్లప్పు డగ్నిహోత్రములను జేయువారును, అతిథులను బూజించువారును, జేతులు పైకెత్తియు ఆధారములేకయుఁ దపస్సు చేయువారును నైయుండిరి. ధర్మరాజు మునులందరిని జూచి మనస్సున సంతసము పడుచు సూతమహాముని యాశ్రమమునకుఁబోయి యమ్మునీంద్రునింజూచి తత్తరపాటుతోఁగూడినవాఁడై, తాను భార్యతోను తమ్ములతోనుగూడ నమ్మునీంద్రునికి నమస్కరించి యాతని యాజ్ఞవడసి కూర్చుండి యామునీంద్రులతో ని ట్లనియె.

ధర్మ ఉవాచ—సూతసూత మహాప్రాజ్ఞ సర్వశాస్త్రవిశారద. 7. వయం చ భార్యయా సార్ధం జ్ఞాతిభిః పరిపీడితాః, స్వరాజ్యం సకలం చైవ పుత్రాశ్చాపహృతా హి నః. ౮. తవ దర్శనమాత్రేణ సర్వం దుఃఖం వినాశితం, మమోపరి కృపాం కృత్వా వ్రతం బ్రూహి దయానిధే. ౯.

తా. "సకలశాస్త్రములను జదివిన గొప్పపండితుఁడవైన ఓ సూతమహామునీ! మాదాయాదు లగుకౌరవులు మాతో మోసపుజూదమాడి, మారాజ్యంబంతయు లాగికొని మమ్మును

ద్రౌపదిని సకలవిధంబుల బాధించి, మాపుత్త్రులనుజంపి, మాకుఁ దీరనిదుఃఖము గలిగించిరి. తమ దర్శనప్రభావముచేతనే మా దుఃఖమెల్లం దొలఁగినవి. దయకు నిధియైన ఓమహాత్మా! మా మీఁద ననుగ్రహించి, మాకు మరల రాజ్యము వడయుటకు సాధనమైన యొక వ్రతంబు ననుగ్రహింపవలయును" అని ధర్మరాజు సూతమహాముని నడుగఁగా, నమ్మునీంద్రుఁ డి ట్లనియె.

సూత ఉవాచ.— వ్రతం సంపత్కరం నృణాం సర్వసౌఖ్య ప్రవర్ధనం, శృణుధ్వం పాణ్డవాః సర్వే వ్రతానాముత్తమం వ్రతమ్. 10. రహస్యం సర్వపాపఘ్నం పుత్రపౌత్రాభివర్ధనం, వ్రతం సాంబశివేనైవ స్కన్దస్యోదీరితం పురా. 11.

తా. ఓపాండవులారా! మీరందఱు వినుఁడు. వ్రతములలో నెల్ల నుత్తమమైన వ్రతమున్నది. ఆవ్రతము మానవులకు సంపదను, సౌఖ్యములన్నిటిని వృద్ధినొందించునది. పరమగోప్య మైనది. సకలపాపములను బోఁగొట్టునది. పుత్రపౌత్రాదులను వృద్ధిచెందించునది. ఓపాండవులారా! తొల్లి యీవ్రతమును పరమేశ్వరుడు కుమారస్వామికి నుపదేశించెను. కుమారస్వామి పరమేశ్వరుని పృచ్ఛచేసినరీతియు, ఆపరమేశ్వరుఁడు కుమారునికిఁ బదులు చెప్పినరీతియు నెఱిఁగించెదను వినుఁడు.

కైలాసశిఖరే రమ్యే నానామునినిషేవితే, మన్దారవిటపి ప్రాన్తే నానామణివిభూషితే. 12. హేమసింహాసనాసీనం శఙ్కరం లోకశఙ్కరం, పప్రచ్ఛ షణ్ముఖస్తుష్టో లోకానుగ్రహకాఙ్క్షయా. 13. స్కన్దఉవాచ. కేన వ్రతేన భగవన్ సౌభాగ్య మతులం భవేత్, పుత్రపౌత్రాన్ ధనం లబ్ధ్వా మనుజః సుఖ

మేధతే. 14. తస్మే వద మహాదేవ వ్రతానాముత్తమం వ్రతం,
ఈశ్వర ఉవాచ. అస్తిచాత్ర మహాభాగ గణనాథ ప్రపూజనమ్.
15. సర్వసమ్పత్కరం శ్రేష్ఠమాయుఃకామార్థసిద్ధిదం, మాసే
భాద్రపదే శుక్లచతుర్థ్యాం వ్రతమాచరేత్. 16. ప్రాతః స్నాత్వా
శుచిర్భూత్వా నిత్యకర్మ సమాచరేత్, స్వశక్త్యా గణ
నాథస్య స్వర్ణరౌప్యమథాకృతిమ్. 17. అథవా మృణ్మయం
కుర్యాద్విత్తశాఠ్యం న కారయేత్, స్వగృహస్యోత్తరే దేశే
మణ్డపం కారయేత్తతః. 18. తన్మధ్యేఽష్టదళం పద్మం యవైర్వా
తణ్డులేన వా, ప్రతిమాం తత్ర సంస్థాప్య పూజయిత్వా ప్రయ
త్నతః. 19. శ్వేతగన్ధాక్షతైః పుష్పైర్దూర్వాఙ్కురసమన్వితైః,
ధూపైర్దీపైశ్చ నైవేద్యైర్మోదకైర్ఘృతపాచితైః. 20. ఏకవిం
శతిసంఖ్యాని నారికేళఫలాన్యపి, రంభాజమ్బుకపిత్థానీక్షుఖ
ణ్డాంశ్చతావతః. 21. ఏవమన్యఫలాపూపైర్నైవేద్యం కారయే
త్సుత, నృత్తగీతైశ్చవాద్యైశ్చ పురాణపఠనాదిభిః. 22. తర్పయే
ద్గణనాథం చ విప్రాన్ దానేన శ్రోత్రియాన్, బంధుభిః స్వజనైః
సార్ధం భుంజీయాత్తైలవర్జితమ్. 23. ఏవం యః కురుతే
మర్త్యో గణనాథప్రసాదతః, సిధ్యన్తి సర్వకార్యాణి నాత్ర
కార్యా విచారణా. 24. తతః ప్రభాతే విమలే పునఃపూజాంసమా
చరేత్, మౌంజీం కృష్ణాజినం దణ్డముపవీతం కమణ్డలుమ్. 25.
పరిధానం తథా దద్యాద్యథావిభవముత్తమం, ఉపాయనం
తతో దద్యాదాచార్యాయ స్వశక్తితః. 26. అన్యేభ్యో దక్షి
ణాం దద్యాద్బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్తతః, త్రైలోక్యవిశ్రుతం
చైతద్వ్రతానాముత్తమోత్తమమ్. 27. అన్యైశ్చ దేవమునిభి
ర్గన్ధర్వైః కిన్నరైస్తథా, చీర్ణమేతద్వ్రతం సర్వైః పురాకల్పే

షడానన. 28. ఇతి పుత్త్రాయ శర్వేణ షణ్ముఖాయోదితం పురా, ఏవం కురుష్వ ధర్మజ్ఞ గణనాథప్రపూజనమ్. 29. విజయస్తే భవేన్నిత్యం సత్యంసత్యం వదామ్యహం, ఏతద్వ్రతం హరిశ్చాపి దమయన్తీ పురాఽకరోత్. 30. కృష్ణో జామ్బవతీమాగాద్రత్నం చాపి స్యమన్తకం, దమయన్తీ నళంచైవ వ్రతస్యాస్యప్రభావతః. 31. శక్రేణ పూజితః పూర్వం వృత్రాసురవధే తథా, రామదేవేన తద్వచ్చ సీతాయా మార్గణే తథా. 32.భగీరథేన తద్వచ్చ గఙ్గామానయతా పురా, అమృతోత్పాదనార్థాయ తథా దేవాసురైరపి. 33. కుష్ఠవ్యాధియుతేనాపి సామ్బేనారాధితః పురా, ఏవముక్తస్తు సూతేన సానుజః పాణ్డునన్దనః. 34. పూజయామాస దేవస్య పుత్త్రం త్రిపురఘాతినః, శత్రుసంఘం నిహత్యాశు ప్రాప్తవాన్ రాజ్యమోజసా. 35. పూజయిత్వా మహాభాగం గణేశం సిద్ధిదాయకం, సిద్ధ్యన్తి సర్వకార్యాణి మనసా చిన్తితాన్యపి. 36. తేన ఖ్యాతిం గతో లోకే నామ్నా సిద్ధివినాయకః, విద్యారమ్భే పూజితశ్చేత్ విద్యాలాభో భవేద్ధ్రువమ్. 37. జయం చ జయకామశ్చ పుత్త్రార్థీ లభతే సుతాన్, పతికామా చ భర్తారం సౌభాగ్యం చ సువాసినీ. 38. విధవా పూజయిత్వా తు వైధవ్యం నాప్నుయాత్క్వచిత్, బ్రాహ్మణః క్షత్రియో వైశ్యః శూద్రో వాఽప్యథవా స్త్రియః. 39. అర్భకశ్చాపి భక్త్యా చ వ్రతం కుర్యాద్యథావిధి, సిద్ధ్యన్తి సర్వకార్యాణి గణనాథప్రసాదతః. 40. పుత్త్రపౌత్త్రాభివృద్ధిం చ గజాద్యైశ్వర్యమాప్నుయాత్. 41.

ఇతి వినాయకవ్రతకల్పః సమాప్తః.

తా. మునులందఱికి ఉనికిపట్టయిన రమ్యమైన కైలాసపర్వత శిఖరంబున నవరత్నములచేఁ జెక్కఁబడిన కల్పవృక్షము క్రింద బంగారుసింహాసనముమీఁద లోకులకు మేలుచేయునట్టియీశ్వరుఁడు కూర్చుండియుండఁగా కుమారస్వామి జనులకు మేలుచేయఁ గోరినవాఁడై, తండ్రినిఁ జూచి "యోభగవంతుఁడా! మానవుం డేవ్రతము నాచరించినయెడల నతనికి సాటిలేని సంపదలు గలుగును? పుత్త్రపౌత్త్రులును, ధనమును గలవాఁడై మనుష్యుఁడు సుఖముకలిగి యుండును? ఓమహాదేవా! నాకిట్టివ్రతములలో నుత్తమోత్తమమయిన యొకవ్రతంబు ననుగ్రహింపుము" అని యడుగఁగా, శివుఁడును తన కుమారునిఁ జూచి యిట్లనియె.

కుమారా! సకలసంపదలను, దీర్ఘాయుస్సును, కోరినకోరికలను, పశులను నొసఁగునట్టి గణపతిపూజనమనెడి యొక వ్రతంబు గలదు. ఆవ్రతమును భాద్రపదశుక్లచతుర్థినాఁ డాచరింపవలెను. ఆదినమున ఉదయమున లేచి స్నానముజేసి పరిశుద్ధుఁడై సంధ్యావందనము మొదలగు నిత్యకర్మములను జేసికొని, తనశక్తికిఁ దగినట్లు ద్రవ్యలోపము చేయక వెండితోఁగాని, బంగారుతోఁగాని, తుదకు మంటితోఁగాని వినాయకుని ప్రతిమను జేసికొని తనయింటియొక్క యుత్తరపువైపున నొకపాలవల్లి నేర్పఱచి, దానినడుమ నెనిమిదిదళములుగలకమలమును యవలతోఁగాని బియ్యపుఁబిండితోఁగాని నిర్మించి, యచ్చట నాప్రతిమను బెట్టి భక్తిపూర్వకముగా తెల్లనిగంధముతోను అక్షతలతోను పూవులతోను గరికపోచలతోను యిరువదియొకపత్రములతోను పూజచేసి, ధూపదీపములను సమర్పించి నేతితో వండినకుడుములు, ఇరువదియొకటేసివంతున టెంకాయలు, ఇంకను అరఁటిపండ్లు, నేరేడిపండ్లు, వెలఁగపండ్లు,

చెఱకుగడలు, మఱి యనేకవిధము లగుభక్ష్యములు పండ్లును నైవేద్యముపెట్టి వినాయకునిసన్నిధిని నాట్యములుసల్పి, పాటలు పాడి పురాణపఠనము మొదలగు ఉపచారములచే వినాయకునిఁ దనివి నొందించి, వేదాధ్యయనపరు లయినబ్రాహ్మణులకు వాయనదానంబుచేసి, పిమ్మట తానును తనబంధువులును మిత్రులును తృప్తిగా నూనె తగులకుండ భోజనము సలుపవలయును. ఈప్రకారము భక్తితో నీ వినాయకవ్రతంబు నాచరించువానికిఁ బను లన్నియు సందేహము లేకుండ సిద్ధింపఁగలవు. ఆమఱుసటిదినము ఉదయమున నిద్ర లేచి, ముందటిదినమందువలెనే సకలానుష్ఠానములను దీర్చుకొని గణనాయకునికి పునఃపూజ చేయవలయును. ఆదినమున నొకబ్రహ్మచారికి వినాయకునిప్రీతికై, ముంజదర్భఛత్రాటిని. కృష్ణాజినమును, దండమును, యజ్ఞోపవీతమును, కమండలమును, వస్త్రమును తన శక్తికిఁ దగినట్లుగా నీయవలయును. పిమ్మటఁ దనపురోహితునికి శక్తికి లోపములేకుండ ఉపాయన మియ్యవలెను. తక్కినబ్రాహ్మణులకును శక్తికొలఁది దక్షిణలిచ్చి, భోజనముపెట్టవలయును. ఇదివ్రతములలోనెల్ల నుత్తమవ్రతంబు. మూఁడులోకంబులందును బ్రసిద్ధిచెందినది. ఈవ్రతమును ముందటికల్పమున దేవతలును, మునులును, గంధర్వులును, కిన్నరులును, మఱి యనేకులాచరించిరి. ఓధర్మరాజా! యీ ప్రకారము పరమశివుఁడు తన పుత్రుఁడయినకుమారస్వామి కుపదేశించెను. ఓధర్మరాజా! నీవును ఈప్రకారముగా గణపతిపూజచేయుము. నీకు తప్పక జయంబు గలుగఁగలదు. నామాటనిక్కము. నిక్కము. నమ్ముము. ఈవ్రతమును భూలోకమున నెందరోయాచరించిరి. ఈవ్రతముచేసి దమయంతి నలుని బడసెను. కృష్ణుఁడాచరించి జాంబవతిని, స్యమంతక

మణిని బడసెను. ఇంద్రుఁడు పూజించి వృత్రాసురునిసంహరించెను. రావణుఁడు సీతనెత్తుకొని పోయినప్పుడు, రాముఁ డీవ్రతము చేసి సీతను బడసెను. భగీరథుఁడు గంగ దెచ్చునపుడును దేవాసురు లమృతము పుట్టించునిమిత్తమును, సాంబుఁడు తన కుష్ఠరోగము తొలఁగునిమిత్తమును ఈగణనాథవ్రతము లాచరించితమతమకోరికలను బడసిరి. ఇట్లు సూతమహాముని చెప్పఁగా ధర్మరాజావిధిప్రకారము గణపతిపూజఁ గావించి, శత్రువులను సంహరించి, రాజ్యమును దనపరాక్రమమున సంపాదించుకొని సుఖంబుండెను. మనసులోఁ దలఁచినకార్యములుగూడ జరుగుచుండును గనుకనే ఆవినాయకునికి సిద్ధివినాయకుఁ డని పేరు ప్రసిద్ధికి వచ్చినది. ఈగణనాథుని విద్య యారంభించునపుడు పూజించినయెడల విద్య బాగుగ వచ్చును. జయముగోరువాఁడు పూజచేసిన జయమునుపొందును. బిడ్డలుగోరువాఁడు పూజించిన బిడ్డలంగాంచును. మగని కోరుదానికి వయస్సుమగఁడు వచ్చును. సుమంగలి పూజించినయెడల సౌభాగ్యమును బొందును. విధవ పూజించినయెడలఁ బైజన్మకు విధవత్వము రానేరదు. బ్రాహ్మణక్షత్రవైశ్యశూద్రు లనెడి నాలుగువర్ణములవారును, స్త్రీలును, పిల్లవాండ్రునుగూడ యథావిధిగా నీవ్రతము సేయ వలయును. గణనాయకుని ప్రసాదమువలన నట్టిమనుష్యునికి సకల కార్యములుసిద్ధించును. పుత్రపౌత్రాభివృద్ధియు, ఏనుఁగులవఱకు నుండెడికల్మియుఁ గలుగును అని పాండురాజపుత్రునికి సూత మహామునిచెప్పఁగా నతఁడట్లుచేసి సకలైశ్వర్యములనుబొందెను.

ఇది శ్రీస్కాందపురాణమున ఉమామహేశ్వరసంవాదమున
వినాయకవ్రతకల్పము సంపూర్ణము.
